

L. Simon László

AZ ÚJ MÉDIATÖRVÉNY VESZÉLYEZTETI AZ ÍROTT SAJTÓ SZABADSÁGÁT

Huth Gergely nyílt levele

"Az Önök által elfogadott médiaalkotmány és a már parlamenti vitára bocsátott új médiatörvény alapjaiban veszélyezteti az írott sajtó szabadságát."

Nyílt levél L. Simon Lászlónak, a Magyar Országgyűlés kulturális és sajtóbizottsága elnökének

Tisztelt Uram!

Önt mint a problémák megoldására mindig nyitottnak mutakozó politikust arra kérem, kezdeményezze az elfogadás előtt álló új médiatörvény szövegének módosítását és a már elfogadott médiaalkotmány kiegészítését.

A kétharmados kormánytöbbség elhatározta a hazai médiaszabályozás teljes újraírását. Ennek

részeként november elején a parlament elfogadta a sajtószabadságról és a médiatartalmak alapvető szabályairól szóló törvényt, más néven a médiaalkotmányt. Ez a jogszabály január elsejétől felváltja a pártállami időkből ránk maradt, teljesen elavult sajtótörvényt, és rögzíti a Magyar Köztársaság elkötelezettségét a sajtószabadság és az újságírók szakmai szabadsága iránt. A törvény a hatályának kiterjesztésével megoldja azt a mai elfogadhatatlan helyzetet is, hogy az online médiának szinte mindent szabad, miközben lassan a nyomtatott sajtótermékek pusztá léte is kétségessé válik a bonyolult és egymásnak is ellentmondó törvényi tilalmak miatt. Számos fontos gesztust tesz az oknyomozó újságírók forrásainak védelme és a szakmai függetlenség garantálása terén. Megtiltja például a médiatulajdonosoknak, hogy saját vagy hirdetőik üzleti érdekére hivatkozva korlátozzák újságírók szakmai szabadságát, és tiltja a megalázott, kiszolgáltatott helyzetben lévő emberek öncélú szerepeltetését.

A médiaalkotmányba azonban hibák is csúsztak. A legfőbb hibája a balliberális közéleti körök által követelt és alkotmányossági okból végül helyesen elvetett gyűlölet törvény belecsempészése a törvénytörvénybe. A törvény 17. paragrafusa ugyanis rögzíti, hogy a „médiatartalom nem lehet alkalmas személyek, nemzetek, közösségek, nemzeti, etnikai, nyelvi és más kisebbségek vagy bármely többség, továbbá valamely egyház vagy vallási csoport elleni gyűlölet keltésére”. Nem mintha nem értenék egyet a fenti tilalommal, de Önök elmulasztották részletezni, hogy pontosan mi számít például személy elleni gyűlöletkeltésnek. Így könnyen előfordulhat, hogy ha a Magyar Hírlap Gyurcsány Ferencet az állampolgársági népszavazás kampányában kifejtett uszítása okán hazaárulónak minősíti, akkor a bíróság majd a gyűlöletkeltés megvalósulását látja a kijelentésben. Köztudomású, hogy a sajtóperekben már eddig is elfogadhatatlanul ellentmondásos volt a bírósági ítélezés, ezért a pongyola törvénytörvény újabb lehetőséget ad a véleménynyilvánítás aránytalan fokú korlátozására.

Ráadásul a 23. paragrafusba egy brutális elírás került, amely kétségessé teszi az egész törvény alkalmazhatóságát, bár ezt nyilván egy technikai módosítással orvosolhatja a parlament.

Az újságírás függetlensége és a sajtószabadság szempontjából a legfőbb problémát azonban a még decemberben elfogadni kívánt új médiatörvény, azaz a „médiaszolgáltatásokról és tömegkommunikációról” szóló törvényjavaslat jelenti.

Ez a jogszabály határozza majd meg a közszolgálati média teljes átszervezésének módját, és tisztázza a magántulajdonú rádiók és televíziók működésének, a tartalmak szolgáltatásának részletes feltételeit. Megerősíti továbbá a médiaigazgatás és a közmédia felügyeletének már korábban elfogadott radikális átalakítását. A 175 oldalas törvény döntő része ezzel foglalkozik, és mert a korábbi rossz és álszent médiatörvény rendelkezéseit váltja fel, alapvetően jó irányba hat.

Ugyanakkor az új médiatörvény hatályát kiterjesztenék a nyomtatott sajtóra és az internetes médiára, sőt a blogok világára is. Tennék ezt anélkül, hogy kellő időt és energiát szántak volna a súlyos változtatások átgondolására. Hiszen miközben a törvény részletesen leírja például a sportesemények közvetítésének vagy a reklámfilmek gyártásának módját, az írott sajtó mindössze két helyen bukkan fel benne. Először a legelején, a törvény hatálya és alapelvei fejezeteknél, majd csak a 184. paragrafusnál. Ott már csupán a majdani bírságolások alanyaként.

Eszerint a mindenkori kormánytöbbség befolyása alatt álló Médiatanács a napilapokat legfeljebb 25 millió, az internetes lapokat szintén 25 millió, míg a hetilapokat 10 millió, a regionális lapokat pedig ötmillió forint bírsággal sújthatja, ha megsértik „a médiaigazgatásra vonatkozó szabályokat”. Ugyanilyen okból kétmillió forintig terjedő bírsággal sújthatják a médiumok vezető tisztségviselőit.

A törvénytervezet szövegéből kiderül, hogy az a szerkesztőség minősül a „médiaigazgatásra vonatkozó szabályok” megszegőjének, amely megsérti az új médiatörvényt, a már elfogadott médiaalkotmányt, a Médiatanács majdani rendeleteit vagy az Európai Unió bármely, a sajtóra vonatkozó jogszabályát.

A törvény ráadásul bevezeti a médiabiztos intézményét is. Ő olyan személy lenne, aki hivatalból vagy névtelen bejelentésekre is kezdeményezhet eljárásokat, és terjeszthet fel médiumokat a bírságolásra.

Elérkeztünk tehát a legnagyobb hibához: Önök olyan gumiszabályt tártak a parlament elé, amelyet még nem látott az Országház. Miközben - nagyon helyesen - az öntudatos, gondoskodó állam szerepét választva, egyebek között a gyermekek és az egyházak védelmét szem előtt tartva a legapróbb részletekig szabályozták a rádiók és tévék működését, az írott, print- és online sajtót szabad prédaként vetnék a Médiatanács és a fellebbezések folytán a sajtóügyekben összevissza ítélkező bíróságok elé.

A „hazaáruló Gyurcsány Ferenc” példájánál maradva, de akár a médiaalkotmány vaskos szabályrendszerét tekintve máris elképzelhetjük a bíróságokon burjánzó, újságírók, szerkesztőségek elleni perek sorát. Ami még akkor is így lesz, ha a Médiatanács bölcsen és mértéktartóan ítélkezik, hiszen a sértettek majd éppen a büntetés elmaradását fogják számon kérni a bíróságokon.

A parlament most úgy készül az írott sajtó munkájának brutális korlátozására, egy újabb feljelentési és perelési lehetőség bevezetésére, hogy közben hatályban tartja a már ma is meglévő 41 (!), zömében elavult és egymásnak is ellentmondó jogszabályi helyet, amely a sajtó működését korlátozza.

A jövőben előfordulhat tehát, hogy mondjuk egy oknyomozó újságcikk egyetlen tényállítása miatt a sértett egy időben kezdeményez sajtó-helyreigazítási eljárást, indít pert a polgári bíróságon a személyhez fűződő jogainak sérelmére hivatkozva, több millió forintos kártérítést követelve, majd tesz feljelentést a rendőrségen, vagy indít magánvádas eljárást rágalmazásra hivatkozva a büntetőbíróságon, és új elemként bejelentést tesz a Médiatanácshoz is a huszonötmillió forintos bírság kirovását kérve, amely ha elmarad, a jogvitát (immár negyedik eljárásként) szintén a bíróságon folytatja majd.

Ha ez megvalósul, az egyenlő lesz az írott sajtó szabadságának felszámolásával.

Ezért kérem Önt és képviselőtársait, hogy kezdeményezzék a médiatörvény kiegészítését a írott sajtótól elvárt etikai elvárásokkal. Továbbá (hogy ne halmozódjanak tovább a büntetőeljárások) párhuzamosan kezdeményezzék a büntető törvénykönyvből a

becsületsértésre, rágalmazásra vonatkozó tényállások törlését és a titoksértésre vonatkozó különféle szankciók alól a sajtó mentesítését. Kérem emellett, hogy a médiaalkotmány 17. paragrafusát pontosítsák azzal, hogy a gyűlöletkeltés tilalma nem jelentheti a szabad véleménynyilvánítás korlátozását.

Amennyiben a hátralévő napokban ezekre már nem nyílik lehetőség, kérem, hogy az új médiatörvény hatálya alól vonják ki a nyomtatott és internetes sajtót egészen addig, amíg a fenti módosításokra nem kerülhet sor.

Budapest, 2010. december 16.

Tisztelettel és a szabad sajtó iránti elkötelezettségében bízva

Huth Gergely
főszerkesztő-helyettes
Magyar Hírlap
MHO

